‘Monumentenfonds is een matchmaker’

ORANJESTAD — Stichting Monumentenfonds Aruba (SMFA) bestaat inmiddels 22 jaar en vormt samen met het Monumentenbureau, dat beleid maakt, restauratieplannen opstelt en uitvoert en de Monumentenraad, die adviseert, de monumentenzorg van Aruba. SMFA heeft verschillende rollen, maar een van de meest kenmerkende taken is dat ze mensen en gebouwen bij elkaar brengt, zo verklaart SMFA-directeur Anne Witsenburg desgevraagd aan de *Amigoe*.

Foto: Nadine Salas

Anne Witsenburg, SMFA-directeur.

Foto: Nadine Salas

Het onderkomen van het fonds.

door onze verslaggever
Nadine Salas

Als stichting hebben wij onszelf een aantal taken gesteld licht de directeur toe. “Wij kopen of krijgen gebouwen, het is ook mogelijk dat gebouwen aan ons geschonken worden, maar dat is nog niet echt gebeurd. Wel is de watertoren voor een gulden overgedragen, dus dat is een soort schenking geweest. Er zijn nog geen particulieren die een schenking hebben gedaan. In principe werven we een gebouw, restaureren het en verzorgen ook de financiering. Wat voor ons heel belangrijk is, is dat we dan ook een huurder hebben aan het eind hiervan, een gebruiker waardoor het pand nieuw leven krijgt. Dat is ook vaak wat het proces blokkeert”, zo legt Witsenburg uit. “Soms hebben we een pand dat gered moet worden, het is zo mooi en waardevol, hier moeten we iets mee doen vindt men. Maar je weet niet wie dat gaat huren of betalen. Dan is het niet haalbaar voor ons en zit er een gat tussen wat wij investeren en wat het opbrengt. Het fonds heeft niet voldoende ruimte om zoiets te kunnen voorschieten.

Onze tweede taak is adviseren. Dat is heel breed, wij zijn van acht tot vijf open, er komen gewoon mensen binnenlopen die vragen ‘wat kan ik doen met mijn huis’, ’hoe kunnen we met onze monumenten omgaan’ tot kinderspreekbeurten aan toe. Soms komen er dus mensen binnen die een pand hebben, maar nog niet weten wat ze ermee kunnen doen, en andersom, mensen met een plan voor een onderneming, maar nog geen pand. “Monumentenfonds is een matchmaker”, zo legt Witsenburg uit. “Soms lukt het dan om het juiste pand aan het juiste project te koppelen.”

Vuurtoren

De vuurtoren van California, werd twee jaar geleden helemaal gerestaureerd door SMFA. “We hebben meer dan 1 miljoen geïnvesteerd om het zover te krijgen zoals het nu is. Monumentenfonds is alleen maar eigenaar van de vuurtoren en een klein stukje eromheen.” Witsenburg legt uit dat het opnieuw opengesteld is voor het publiek en dat er een huurder is gevonden die rondleidingen verzorgt. Aruba Ports Authority huurt de top, waar het licht in zit. Het originele mechaniek en de lens zijn gerestaureerd en in een mini-expositie te zien in de aankomsthal van APA. De volgende stap is de omgeving aanpakken, hoopt SMFA. Onlangs overhandigde het fonds een schetsontwerp hiervan aan de overheid.

Inkomsten

De inkomsten van de stichting bestaan geheel uit de huur die de monumentenpanden in eigendom opleveren, zo legt de directeur uit. SMFA heeft wel een overeenkomst met Nederland, maar dat is een lening tegen gunstige voorwaarden. “Heel af en toe ontvangen wij een donatie, waarvoor we dan ontzettend dankbaar zijn. Bijvoorbeeld in het geval van de vuurtoren hebben wij van de Aruba Bank een enorme donatie ontvangen, 150.000 florin. We hebben geen subsidie meer, geen personeelsubsidie en zijn ook geen ambtenaren. We zijn met vijf bestuursleden en een team van zeven collega’s en hebben ook regelmatig vrijwilligers, stagiaires en afstudeerders. Echt een mooie financieel onafhankelijke stichting. Financieel zijn we afhankelijk, maar qua beleid volgen wij het beleid van het Land. Verder hebben we een groot netwerk van partners met wie wij samenwerken.”

“Op Curaçao heeft Stichting Monumentenzorg ongeveer honderd monumenten in eigendom en dat is ideaal. Dan kun je met de waardevolle monumenten meer inkomsten genereren, net iets boven de kostprijs zitten, zodat je met de andere monumenten daar net onder kunt gaan zitten, zodat je gemiddeld wel uitkomt met je budget”, legt de directeur uit. “Maar zover zijn wij nog niet. In de ideale situatie groeien we naar dertig tot veertig monumenten in eigendom, dan hebben we af en toe de mogelijkheid om ook iets te financieren waarvoor men niet direct een eigenaar, gebruiker of bestemming heeft.”

Onderhoud

Ongeveer eenderde van het budget gaat naar onderhoud. “We hebben vorig jaar ruim 600.000 florin voor onderhoud gereserveerd. Onderhoud is heel belangrijk, als je pand helemaal opgeknapt is en je een openingsfeest viert, maar daarna niks meer doet aan onderhoud, heb je er niets aan.”

Passend

Welke panden zou je het liefst willen aanpakken, wil de Amigoe weten. “Ik denk dat we haast voor iedereen spreken, maar dat zou het Veneranda-pand zijn.” Het gebouw was voorheen de locatie van onder andere Papiamento Restaurant in de Wilhelminastraat. “We willen allemaal graag dat daar iets mee gaat gebeuren. Dit is echt zo’n plek in de stad waarvan je denkt ‘daar moet iets mee gebeuren.’ “Ik heb wel de indruk dat de familie bereid is om het te verkopen voor het juiste bedrag, mits het gebeurt met behoud van de ziel van het huis. Ze zullen het niet aan de eerste de beste koper of elke bestemming van de hand doen”, zegt Witsenburg. “En dat speelt bij heel veel panden, het moet echt een bestemming hebben die klopt en die passend is voor die plek of voor dat huis. En voor de geschiedenis. We zijn op jacht naar de juiste gebruiker voor Veneranda, ik hoop dat er dit jaar ons iets toevalt.”

Veneranda

“Het is een groot pand. Het huis bestaat uit twee verdiepingen van ongeveer 500 vierkante meter elk. Het heeft een trap die eerst naar boven leidt, dus het woongedeelte is boven en binnenin kun je weer naar het souterrain. Dat deel is misschien weer wat lastiger te hergebruiken. We zijn ons bewust van iedereen die zoekt, maar monumenten zijn duur. We kunnen het tegen kosthuurprijs verhuren maar dan nog is dat duur en lastig.“

Museum

Op de vraag of er dan wellicht een museum in gevestigd kan worden wijst de directeur erop dat de organisatie er al heel trots op is dat er vier musea op Aruba in monumenten zijn gevestigd. “Dat vergeten we soms nog.” Natuurlijk zijn we ook bereid om na te denken over een kunstmuseum. Maar het museum moet natuurlijk wel huur kunnen betalen of iemand moet de huur betalen voor dit museum. We kunnen wel van elk historisch pand een museum willen maken, maar daar zijn ook grenzen aan.”

Foto: SMFA

Huize Veneranda in betere tijden.

Bewustwording

Bewustwording is zo belangrijk, vindt Witsenburg. In november was ze in Nederland voor een werkbezoek waar ze onder andere een presentatie gaf bij het Genootschap Nederland Aruba.”Je ziet dat cultureel erfgoed erg leeft, daar kwamen zo’n 170 mensen naar toe. Ik denk dat eenderde langskwam na de lezing om nog even te praten over monumenten, of monumenten van familie, of wat zij belangrijk vinden als monument. We moeten het blijvend aandacht geven. Dit is iets wat Aruba maakt. De geschiedenis maakt ook je toekomst. Het toerisme is belangrijk voor Aruba en de toeristen willen ook steeds meer weten van onze cultuur”, besluit de monumentenfonds-directeur.

Foto: SMFA

Voor het mechaniek en de lens van de vuurtoren kwam er een kraan aan te pas.